

СТАНОВИЩЕ

относно кандидатурата на гл.ас. д-р Маргарита Димитрова Руски - Вандова по конкурс за заемане на академична длъжност “доцент” по професионално направление 2.1. Филология (Прагматика на френския език), обявен от Софийски университет „Св. Климент Охридски” и публикуван в ДВ, бр. 9 от 02.02.2016 г.

от член на научното жури :

Проф. д-р Ива Новакова, Университет Grenoble Alpes, Франция

Гл. ас. д-р Маргарита Руски предоставя пълна документация по конкурса, изготвена в съответствие с нормативните изисквания на ЗРАСРБ. В него тя участва с монография и девет публикации - пет статии на български език и четири – на френски език, от които две са публикувани в чужбина (в научни списания в Румъния и Франция). Към тях трябва да се добави и нейната дългогодишна преподавателска дейност с реализирани лекционни и практически курсове в бакалавърски и магистърски програми (лексикология, анализ на дискурса, практически френски език, превод на юридически текстове, специализирана юридическа терминология и др.). През 2004 г. М. Руски успешно защитава докторска дисертация в Университет Париж 13, Франция.

Монографският труд и публикуваните статии засягат езикови феномени, които не са били обект на задълбочени изследвания в областта на специализирания юридически език, както по отношение на избраната методология, така и в съпоставителен план между френски и български език.

В монографията са обосновани напълно убедително тематиката на научното изследване, а именно *Пасивът – средство за изразяване на Авторитета в юридическите текстове*, както и избора на специализирания корпус, съставен от 100 решения на Съда на Европейския съюз, публикувани на френски език и преводите им на български. Този паралелен корпус позволява много точно да бъдат намерени, анализирани и класифицирани функционалните еквиваленти на френските пасивни конструкции в българския език. Прави впечатление задълбочения, многостранен и

критичен обзор, предложен от авторката, както на богатата лингвистична литература по темата, така и на комплексния и понякога разнопосочен характер на терминологията, използвана от различните автори. М. Руски систематично и целенасочено уточнява сложната терминология, което е едно от безспорните качества на предложениия труд. Той е написан на точен и ясен, бих добавила елегантен и нюансиран език.

Въпреки многобройните изследвания върху пасива в двата съпоставяни езика, оригиналността и приносът на монографията се състоят в избора и убедителното прилагане, при анализа на езиковия материал, на теоретичния модел, а именно *Функционалната граматика* на Дик (1997) и *Функционално-дискурсивната граматика* (ФДГ) на Хенгевелд и Макензи (2008). Тези съвременни глобални функционални теории предлагат йерархично структуриран анализ, който започва от *прагматичното ниво*, минава през *семантичното* (репрезентативно) *ниво* и слиза накрая на *синтактично ниво*. Тези три нива са взаимно свързани. Структурата на модела е обусловил и структурата на научното изследване. Прави впечатление, че авторката доказва по убедителен начин предимствата на този модел. Той безспорно позволява да се разширят и отворят обичайните синтактично-семантични изследвания към анализа на дискурса. На прагматично ниво са анализирани задълбочено комуникативната и дискурсивна функция на избраната от говорещата инстанция пасивна конструкция. Топикализацията и фокализацията са основни способности в динамиката на информационната структура на изречението. В юридическия език, те са свързани основно с факта, че нормотворецът предпочита да остане скрит, неназован, което допринася за по-голямата категоричност, прецизност и предписателен характер на този език. Разнообразните пасивни конструкции са средство за налагане на Авторитета на юридическата инстанция (понятието е подробно обяснено и анализирано във Втора глава на труда). Според ФДГ, семантичното междинно равнище е подчинено на прагматичното и има определяща роля по отношение на синтактичното. Предложеният анализ на семантичните особености на пасивните конструкции се обляга на връзката между модалност, каузативност и залог. Те са обект на дългогодишните изследвания на М. Руски, за които свидетелстват и публикуваните статии на авторката. На най-долното ниво, като неразделна част от трисъставния модел, са анализирани синтактичната функция на различните аргументи (задължителни или добавъчни), статутът и спецификата на компонентите на дългия и кратък пасив, на възвратния пасив, както и на безличните пасивни конструкции. Някои от предложените анализи на глаголната

валентност са дискуссионни. Трудността тук произтича от липсата на консенсус по отношение на граматичния статут на елементите на пасивните конструкции.

В заключение, бих искала да подчертая отново трите основни приноса на предложението : умело приложеният теоретичен модел (за първи път в подобен вид разработки), изборът на работния корпус, както и съпоставителният характер на изследването. Макар и многопосочно, то в нито един момент не се отклонява от основната тема и поставените цели.

Поради безспорните качества на монографията, изказвам препоръка и пожелаване за публикуването ѝ (изцяло или частично) на френски език.

Всичко това ми дава основание да предложа на уважаемото научно жури да избере Маргарита Димитрова Руски - Вандова на академична длъжност „доцент“ в СУ „Св. Климент Охридски“ по професионално направление 2.1. Филология (Прагматика на френския език).

Гренобъл, 03 юни 2016 г.

Проф. д-р Ива Новакова

Département Sciences du langage et FLE
UFR LLASIC
Université Grenoble Alpes
Laboratoire LIDILEM, E.A. 609